

præstere dem, eller at det ligefrem vilde være en Ubillighed, at forlange det; men det er jo rimeligt, at han ikke kjender noget Saadant, thi han har i mange Aar været mig bekendt som en af de humaneste Godseiere. Naar det er yttret om dette Forslag, at det skulde lede til, at nogle af de Mænd, der have eftergivet vedkommende Huusmænd Arbejde i Krigstid, skulde lide Tab, eller det paa den anden Side er opstillet, at om en Godseier end ikke i 20 Aar havde krævet Pligtarbejde, dette dog ikke kunde komme i Betragtning, naar dette Forslag gik igjennem, saa troer jeg, at begge Dele grændse til Uderlighederne. Jeg troer det er nødvendigt efter hele §. 4, ogsaa saaledes som Forslaget er affattet, at man absolut maa have fast Tillid til, at disse Afsløsningskommisstoner ville bruge et fornuftigt Skjøn; ville de ikke det, da vil der dog opstaae saamange Spørgsmaal, at det vilde være umuligt paa en forudgaaende Maade, at faae dem paa en billig og retfærdig Maade afgjorte. Hovedtendentsen er den, som klarlig er yttret af den 4de Landssthingsmand for Kjøbenhavn (Bleehingberg), at de mange forskjellige ufornuftige Bestemmelser, som findes i mange Fæstebreve paa Papiret, men som aldrig i Virkeligheden have været gjort gjældende af Vedkommende, at disse maa og skal ingen Godseier troe, at han kan fordrø Erstatning for, og at de ikke skulle staae som en tryk-kende Hindring, naar det bliver Lov her i Landet, at Huusmænd skulle kunne blive fritagne for Høveriet mod et Pengevederlag, at der da ogsaa skal gives Udgang dertil. Den ærede 3die Landssthingsmand fra Thyen (Ørholm) har meent, at der var stor Forskjel paa denne Sag og Gaardmands-Høverisagen. Jeg erkjender, at denne Forskjel virkelig er tilstede, at ifølge Gaardmandshøveriloven kan Godseieren fremtvinge Afsløsningen; men i Huusmandshøveriet ikke; men fordi denne Forskjel er tilstede, seer jeg ingenlunde, hvorfor man ikke i nærværende Sag skulde lade indtræde hvad man har fundet billigt i en anden Retning, nemlig, at det kommer dertil, hvortil Ændringsforslaget tenderer, at Huusmanden kan blive fri mod et billigt Vederlag og saa at han kun erstatter de Dage, han i Virkeligheden yder. Naar han har meent, at denne

Tilfætning gjør selve Paragraphen ubestemt, da kan jeg rigtignok paa ingen mulig Maade dele denne Anskuelse med ham. Det forekommer mig, at den tværtimod ikke alene gjør Paragraphen bestemtere, men at den giver det væsentligste Indhold, hvorefter Sagen for de enkelte Huusmænd maa afgjøres. Saaledes stiller Sagen sig for mig, og saaledes troer jeg at kunne anbefale Forslaget til det ærede Things Dømmesag. Jeg haaber og nærer den Overbeviisning, at ingen Uretfærdighed vil fremkomme, om ogsaa det ærede Thing vedtager det. Jeg troer tværtimod, at just Billigheden deraf vil komme klart frem, og at dette Forhold, som i det Hele mange Forhold med Hensyn til vore Landboreformer, bedst ville ordne sig, naar man fra alle Sider viser en naturlig Billighed.

Ørholm. Jeg skal tillade mig at gjentage min Mening med det, jeg tidligere yttrede, at vi om den onskelige Tendens af dette Lovudkast vist Alle ere ganske enige, og at man vist ganske deler de Humanitetshensyn, som bleve udtalte til Gavn for dette Ændringsforslag. Naar jeg har sagt, at jeg antog, at den foreslaede Tilføielse af de Ord, „forfaavidt dette er ydet“ ikke vilde gjøre Paragraphen tydeligere, kan jeg ikke andet end vedblive denne Formening, hvorimod jeg aldeles tiltræder den ærede sidste Talers Uttringer om, at Saameget, som muligt, med fuldeste Tillid til Afsløsningsmændenes Dygtighed og Redelighed, maae overlades til deres Billigheds-skjøn; men jeg finder rigtignok ikke, at der bliver mere overladt til deres Billigheds-skjøn ved Tilføielsen af disse Ord end uden dem. Med Hensyn til denne Paragraphs Virkning og Anvendelse forekommer det mig, at efter Lovens Udstedelse vil det, naar man betragter Lovens nærmeste Virkning i de to Tilfælde, der kan findes, omtrent stille sig saaledes. Hos en human Eier, som hidtil har ydet sine Arbejdspligtige den Lettelse, han kunde, mener jeg ikke, man maa befrygte, at den Afsløsning, der ifølge nærværende Lovudkast kan finde Sted, skulde finde nogen Modstand, som skulde tvinge Afsløsningsmændene til at gjøre en ubillig Anvendelse af Paragraphens Bestemmelse, selv om de Ord „forfaavidt dette er